

Turinys

PRATARMĖ / 9

IŲVADINĖS PASTABOS / n

I. NICCOLO BUCCELLOS GIMTINĖ PADUJA: STUDIJŲ MIESTAS / 19

1. Buccellos šeima. Studijos Padujos universitete / 21
2. Vittore Trincavellio mokinys / 32
3. Akademinė XVI a. filosofijos ir medicinos vienovė / 36
4. Anatominių tyrimų tradicija Padujos medicinos mokykloje / 43
5. Asmenybės XVI a. Padujos Chirurgijos ir anatomijos katedroje / 48

II. MEDICINOS KONFESIONALIZACIJA REFORMACIJOS AMŽIUJE / 55

1. Medicinos protest ant izacij a ir katalikiškoji medicinos praktika / 57
2. Miguelis Servetas ir biblinio mokymo apie sielą kraujyje atkūrimas. Serveto minčių sklaida Padujoje / 65
3. Padujos universiteto protestantiškoji aplinka / 72
4. Padujos medikai: inkvizicijos aukos ir religiniai disidentai / 80

III. ANABAPTIZMAS IR INKVIZICINIS JUDĖJIMO PERSEKIOJIMAS VENECIJOS RESPUBLIKOJE / 93

1. Buccella - Venecijos anabaptistinio judėjimo dalyvis / 95
2. Anabaptistinis Giulio Gerlandi, Francesco Delia Segos ir Antonio Rizzetto tinklas / 106
3. Krikščioniškojo gyvenimo Moravijoje paieškos / 110
4. Inkviziciniai evangelikų procesai Italijoje / 117
5. Inkvizicija Venecijoje / 125

IV. INKVIZICINIAI BUCCELLOS IR JO BĮČIULIŲ ANABAPTISTŲ
GRUPĖS PROCESAI VENECIJOJE / 135

1. Pirmoji auka: Giulio Gerlandi / 137
2. Niccold Buccellos, Francesco Delia Segos ir Antonio Rizzetto suėmimas / 144
3. „Tikėjimas gyvas meile“: Delia Segos ir Rizzetto bylų baigtis / 153
4. Buccellos tikėjimo liudijimai Venecijos inkviziciniame teisme / 166
5. Jėzuitas Alfonso Salmeronas ir Buccellos erezijos išsižadėjimas / 176

V PADUJOS ANATOMO EGZILIS / 187

1. Medicinos studentų vokiečių mokytojas Padujoje / 189
2. Niccolo Buccellos emigracija į Transilvaniją / 200

VI. STEPONO BATORO TRANSILVANIJA / 211

1. Transilvanijos kunigaikštystė XVI a. II pusėje ir jos valdovas Steponas Batoras / 213
2. Etninės ir konfesinės Transilvanijos grupės / 222
3. Tarp italų disidentų Transilvanijoje / 225
4. Medikas Giorgio Biandrata: Italijos bei Lenkijos ir Lietuvos heterodoksijos tiltas / 227
5. Giorgio Biandrata Transilvanijoje: socinizmo lyderis ir verslininkas / 235

VII. LENKIJOS IR LIETUVOS VALDOVO
STEPONO BATORO DVARE / 247

1. Transilvanijos kunigaikštis Steponas Batoras, išrinktasis Lenkijos ir Lietuvos valdovas / 249
2. Valdovo mobilumas ir rezidencijos / 262
3. Stepono Batoro dvaro bruožai. Vengrai ir italai dvare. Niccolo Buccellos santykiai su Giovanniu Michele Bruto / 267
4. Niccolo Buccella - Stepono Batoro karo žygių dalyvis / 277
5. *Respublica medicorum* rate: ieškant krikščionystės ir medicinos sąsajų / 281
6. Valdovo Stepono Batoro ir kanclerio Jano Zamoyskio globa. Niccolo Buccellos profesinė ir komercinė veikla Lenkijoje ir Lietuvoje / 287

VIII. VALDOVO MEDIKAS PRIMARIJUS IR KITI MEDICINOS
PRAKTIKAI STEPONO BATORO DVARE / 301

1. Mokyti medikai / 303
2. Chirurgai ir vaistininkai / 323
3. Alchemikai ir okultistai / 327

IX. JĖZUITAI STEPONO BATORO APLINKOJE: PLĖTRA IR
KONVERSIJŲ PROPAGANDA / 333

1. Žmonių valdovas. Batoro religinė laikysena konfesionalizacijos kontekste / 335
2. Edukacinio jėzuitų tinklo plėtra ir katalikizacijos procesai / 339
3. Antonio Possevino ir Stepono Batoro dvaras / 344
4. Stepono Batoro pamokslininkas Marcinas Laterna / 351
5. Medikų atsivertimai: jėzuitų pastangos katalikizuoti medicinos aplinką / 356
6. „Pats sau sekta“: nesėkmingi bandymai atversti Buccellą / 364

X. ITALŲ SOCINISTŲ BENDRUOMENĖ LENKIJOJE IR LIETUVOJE:
KONFESIJA IR VERSLAS / 371

1. *Eutopia* egzilyje / 373
2. Niccolo Buccellą ir Fausto Sozzinis / 383
3. Konfesinis giminystės tinklas / 387
4. Niccolo Buccellą ir socinistų bendruomenės telkimas. Pilypavas / 392

XI. ITALŲ MEDIKAI IR MEDICININĖS POLEMIKOS LENKIJOJE IR
LIETUVOJE PRADŽIA / 399

1. Simone Šimoni - Buccellos konkurentas Stepono Batoro dvare / 401
2. Kometos ir pirmoji medicinos knyga Vilniuje. Simone Šimoni prieš Marcelio Squarcialupj / 413
3. Pacientas Radvilas Našlaitėlis. Niccolo Buccellos ir Simone Šimoni konflikto pradžia / 421

XII. STEPONO BATORO MIRTIS / 427

1. Stepono Batoro sveikata / 429
2. Mirtis Gardine / 435
3. Valdovo kūno disekcija ir jos protokolas. Mirties priežasčių tyrimai / 442

XIII. POLEMIKA MIRUS STEPONUI BATORUI / 453

1. Niccolo Buccellos ir Simone Šimoni polemikos pradžia. Valdovo mirties aplinkybių ir kūno disekcijos komentarai / 455
2. Dogmatika prieš empiriką: Niccolo Buccellos ir Simone Šimoni polemikos bruožai / 468
3. Polemikos epilogas: Giovanni Muralto ir Christianas Franckenas / 478
4. *Jugulare mortuos*: Niccolo Buccellos ir Simone Šimoni polemikos skaitytojo jėzuito atgarsiai / 486

XIV. ZIGMANTO VAZOS DVARE: PASKUTINIS BUCCELLOS
GYVENIMO DEŠIMTMETIS / 491

1. Niccolo Buccellos ir jo giminės indigenatas / 493
2. Niccolo Buccella ir Giovanni Battista Gemma: paskutiniai Venecijos heterodoksai Lenkijos ir Lietuvos valdovo medikų tarnyboje / 502
3. Testamentinė valia / 510

EPILOGAS / 517

1 priedas. Genealoginė lentelė: N. Buccella ir jo giminė Lenkijoje ir Lietuvoje (XVI a.) / 524

2 priedas. N. Buccellos laiškas J. Zamoyskiui (1598 m. rugsėjo 1 d., Krokuva) / 526

3 priedas. Medicinos terminų žodynelis / 535

ILIUSTRACIJŲ SĄRAŠAS / 538

ARCHYVŲ SANTRUMPOS / 539

ŠALTINIAI IR LITERATŪRA / 540

SUMMARY / 591

ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ / 597

VIETOVARDŽIŲ RODYKLĖ / 618